

ЧИСЛІВНИК

МОРФОЛОГІЧНІ ЗАСОБИ
ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ

Числівники як компоненти складних іменників та прикметників

- Роль сполучного звуку у складних словах з першою числівниковою основою виконує голосний:
- **о** в основі **дво-** перед наступним приголосним, голосним та й у прикметниках та іменниках:
- двоактний, двоелектродний, двоєдиний, двоокис, двоокисень, двооксид, двоопуклий, двоосьовий, двотижневий, двоярусний
- **и:** двадцятирічний, триатомний, трикілометровий, триокисень, чотирибальний, чотирикутник, чотириосьовий, семиденний
- **а:** кількаразовий, кількаповерховий, півтораметровий, сорокарічний
- **о:** дев'яносторічний, стометровий, сторіччя
- **у:** двоюрідний, троюрідний

Числівники як компоненти складних іменників та прикметників

- Числівникова основа закінчується на —ох, що є закінченням родового відмінка числівників два-чотири в порядкових числівниках і співвідносних із ними іменниках:
 - **двохсотий,**
 - **трьохтисячний,**
 - **чотирьохмільйонний,**
 - **чотирьохмільярдний,**
 - **двохсотріччя,**
 - **трьохсотріччя,**
 - **чотирьохсотріччя**
- Зміни за «Українським правописом» 2019 року (с.33-34 п.2.2.)

Кількісні числівники змінюються за сьома зразками (типами)

Типи відмінювання	Числівники
<u>I тип</u>	числівник <i>один, одне, одна, одні (1)</i> ;
<u>II тип</u>	власне кількісні: <i>два, три, чотири (2, 3, 4), обидва, кілька, багато</i> ;
	збірні: <i>двоє, троє, четверо, п'ятеро, ... десятеро... (2 – 20 і 30)</i> ;
	займенники <i>скільки і стільки</i> ;
<u>III тип</u>	власне кількісні від <i>п'яти (5)</i> до <i>вісімдесяти (80)</i> (крім <i>сорока (40)</i>), <i>кільканадцять, кількадесят</i> (числівники цього типу можуть також відмінюватися, як і <u>збірні</u> числівники II типу);
<u>IV тип</u>	числівники <i>сорок, дев'яносто, сто (40, 90, 100)</i> ;
<u>V тип</u>	числівники від <i>двохсот (200)</i> до <i>дев'ятисот (900)</i> , а також <i>кількасот</i> ;
<u>VI тип</u>	числівники <i>тисяча, мільйон, мільярд</i> ;
<u>VII тип</u>	дробові числівники: <i>одна сьома, вісім десятих</i> .

Числівник **I типу** *один* змінюється за родами, числами й відмінками, як займенник *той*

Н.	<i>один, одне</i>	<i>одна</i>	<i>одні</i>
Р.	<i>одного</i>	<i>однієї, одної</i>	<i>одних</i>
Д.	<i>одному</i>	<i>одній</i>	<i>одним</i>
Зн.	<i>один, одного</i>	<i>одну</i>	<i>одні, одних</i>
Ор.	<i>одним</i>	<i>однією, одною</i>	<i>одними</i>
М. (на)	<i>одному, однім</i>	<i>одній</i>	<i>одних</i>

Питальні слова для числівників

1. Називний	<i>скільки?</i>
2. Родовий	<i>скільких?</i>
3. Давальний	<i>скільким?</i>
4. Знахідний	<i>скільки? скільких?</i>
5. Орудний	<i>скількима?</i>
6. Місцевий	<i>(на) скільких?</i>

ТАБЛИЦЯ ВІДМІНКОВИХ ЗАКІНЧЕНЬ

Від- мінки	II тип відмінювання (два)	III тип відмінювання (п'ять)	IV тип відмінювання (сорок)	V тип відмінювання (двісті)
<i>Н.</i>	<i>-а/ -і, -у, -еро</i>	□	□, -о	<i>-сті, -ста, -сот</i>
<i>Р.</i>	<i>-ох</i>	<i>-и</i>	<i>-а</i>	<i>-сот</i>
<i>Д.</i>	<i>-ом</i>	<i>-и</i>	<i>-а</i>	<i>-стам</i>
<i>Зн.</i>	<i>Як у називному або родовому відмінку</i>	<i>Як у називному відмінку</i>		
<i>Ор.</i>	<i>-ома (-ма)</i>	<i>-ма</i>	<i>-а</i>	<i>-стами</i>
<i>М.</i>	<i>-ох</i>	<i>-и</i>	<i>-а</i>	<i>-стах</i>

За II типом відмінюються **числівники** *два, обидва, три, чотири, кілька, багато, усі збірні* (*двоє, троє, четверо, п'ятеро...*) та займенники *скільки і стільки*; в непрямих відмінках числівник *обидва* втрачає частину -два, а збірні — суфікс -еро

Н.	<i>два, дві/двоє</i>	<i>три/троє</i>	<i>обид<u>ва</u>, обид<u>ві</u></i>	<i>п'ятеро</i>
Р.	<i>двох</i>	<i>трьох</i>	<i>обох</i>	<i>п'ятьох</i>
Д.	<i>двом</i>	<i>трьом</i>	<i>обом</i>	<i>п'ятьом</i>
Зн.	Як у називному або родовому відмінку			
Ор.	<i>двома</i>	<i>трьома</i>	<i>обома</i>	<i>п'ятьма/п'ятьома</i>
М. (на)	<i>двох</i>	<i>трьох</i>	<i>обох</i>	<i>п'ятьох</i>

За III типом відмінюються числівники від *п'яти* до *вісімдесяти* (крім *сорока*), *кільканадцять*, *кількадесят*. У складних числівниках цього типу (*п'ятдесят* — *вісімдесят*) відмінюється лише друга частина. В основах числівників *шість*, *сім*, *вісім* чергуються голосні

Н.	<i>шість</i>	<i>сім</i>	<i>вісім</i>	<i>п'ят<u>д</u>есят</i>
Р.	<i>шести</i>	<i>семи</i>	<i>восьми</i>	<i>п'ят<u>д</u>есяти</i>
Д.	<i>шести</i>	<i>семи</i>	<i>восьми</i>	<i>п'ят<u>д</u>есяти</i>
Зн.	Як у називному відмінку			
Ор.	<i>шість<u>ма</u></i>	<i>сьо<u>ма</u></i>	<i>вісь<u>ма</u></i>	<i>п'ят<u>д</u>есять<u>ма</u></i>
М. (на)	<i>шести</i>	<i>семи</i>	<i>восьми</i>	<i>п'ят<u>д</u>есяти</i>

Ці числівники в непрямих відмінках мають однакове закінчення **-и**, тільки в орудному — **-ма**.

За **IV типом** відмінюються числівники *сорок, дев'яносто, сто*

- Ці числівники в усіх відмінках, крім називного і знахідного, мають однакове закінчення -а:
 - до сорока днів,*
 - сорока робітникам,*
 - з дев'яноста учнями,*
 - на ста сторінках*

За V типом відмінюються числівники від *двохсот* до *дев'ятисот*, а також *кількасот*. У цих числівниках змінюються обидві частини: перша — як відповідний числівник II або III типу, а друга — як іменник *місто* в множині.

Н.	<i>три міста</i>	<i>триста</i>	<i>п'ять міст</i>	<i>п'ятсот</i>
Р.	<i>трьох міст</i>	<i>трьохсот</i>	<i>п'яти міст</i>	<i>п'ятисот</i>
Д.	<i>трьом містам</i>	<i>трьомстам</i>	<i>п'яти містам</i>	<i>п'ятистам</i>
Зн.	Як у називному відмінку			
Ор.	<i>трьома містами</i>	<i>трьомастами</i>	<i>п'ятьма містами</i>	<i>п'ятьмастами</i>
М. (у)	<i>двох містах</i>	<i>двохстах</i>	<i>п'яти містах</i>	<i>п'ятистах</i>